

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методологія і технологія наукових досліджень
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	I/I
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета курсу: ознайомлення студентів з сучасними методологічними концепціями, основами методології наукового пізнання та методикою наукових досліджень; формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; освоєння навиків формування усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; вдосконалення вмінь пошуку, добору й опрацювання наукової інформації, формування фахових знань і вмінь майбутнього дослідника.

Компетентності

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК-5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність розробляти і управляти проектами.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи.

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

ФК 5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК 16. Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 3. Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою, як усно, так і письмово.

ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН 5. Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.

ПРН 14. Визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики.

ПРН 20. Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Наука як сфера людської діяльності Поняття науки та наукової діяльності. Теоретичні та методологічні принципи науки. Види та ознаки наукового дослідження. Методологія наукових досліджень. Організація наукової діяльності в Україні	Розуміти суть і значення науки в сучасному суспільстві; сутність поняття «наука», «наукові теорії»; оволодіння знаннями методологічних принципів науки; аналіз законодавства щодо наукової діяльності в Україні; знання	Презентація, питання для обговорення, аналіз нормативної бази, пошукові завдання, тести

		<p>організаційної структури наукових досліджень в Україні; характеризувати діяльність НАН як головного наукового центру України, діяльність галузевих наукових установ</p>	
2	<p>Тема 2. Основи теоретичних та експериментальних досліджень.</p>	<p>Розкрити значення наукових досліджень для розв'язання проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи; розуміти сутність понять «наукові закони», «поняття», «принципи», «концепції», «парадигма». Знання складових частин наукової проблеми; стратегії і тактики вирішення проблемних завдань.</p>	<p>Питання для обговорення /самоконтролю, аналіз наукових понять, підготовка глосарію, структури наукового дослідження, розроблення логіко–структурних схем, таблиць, тести</p>
	<p>Тема 3. Сутність науково-дослідницької компетентності фахівців із соціальної роботи, викладачів закладів вищої освіти.</p>	<p>Розуміти сутність поняття «науково-дослідницька робота», «науково-дослідницька діяльність», розглянути роль фахівців із</p>	<p>Робота з науковими джерелами, питання для обговорення, тести</p>

		соціальної роботи у розв'язанні проблем. розкрити основні положення «Закону про вищу освіту» з цього питання і вимоги до викладача	
Тема 4. Технологія наукових досліджень	Засвоєння особливостей організації наукового дослідження та складових наукової роботи, її етапів; знання особливостей структури дослідницької програми, етапів постановки проблеми, її теоретичного аналізу.	Міні-дослідження, розроблення логіко-структурних схем, індивідуальні завдання, тести	
Тема 5. Методологія і методи наукових досліджень.	Розкриття і розуміння студентами сутності поняття «методологія», «метод»; усвідомлення функцій методології науки, теоретично обґрунтувати рівні методології. усвідомити сутність і специфіку конкретно-наукової методології; розуміння сутності методології, методу і методики.	Презентація, визначення відповідно до тематики магістерської роботи теоретичних та емпіричних методів, які будуть використані у процесі дослідження, індивідуальні завдання, тести	
Тема 6. Науковий експеримент, його структура та етапи,	Засвоєння сутності, функцій наукового експерименту. Знання класифікації	Питання для обговорення /самоконтролю, презентація, структурно-	

	<p>вимоги проведення.</p>	<p>до експериментів; методичного забезпечення експериментальних досліджень, вимог до його проведення, етапів організації експерименту; значення валідності і надійності в науковому дослідженні і його результатах; формування вибіркової сукупності; засвоєння методик обробки інформації.</p>	<p>логічні схеми,, портфоліо, тести</p>
	<p>Тема 7. Види науково-дослідної роботи студентів</p>	<p>Розкрити проблеми студентської науково -дослідної роботи як складову підготовки майбутнього фахівця. На основі документів про вищу освіту обґрунтувати систему науково-дослідницької роботи студентів в аудиторній, позааудиторній, гуртковій роботі, проблемних групах, написанні наукових робіт, наукових статей, підготовці до олімпіад із фаху; знання основних напрямів активізації студентської науково-дослідної роботи; засвоєння напрямів і форм організації й проведення НДР; розуміння змісту</p>	<p>Презентація, питання для обговорення /самоконтролю, аналіз, розроблення програми наукового гуртка/ проблемної групи</p>

		роботи наукових гуртків та проблемних семінарів; знання особливостей навчально-дослідної роботи студентів; обґрунтування особливостей організації НДРС соціально-педагогічного спрямування.	
	Тема 8. Система запобігання академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників.	Ознайомлення з положеннями щодо запобігання академічному плагіату; розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; усвідомлення студентами дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізація самостійності й індивідуальності студентів при створенні авторського тексту і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.	Питання для обговорення, аналіз видів наукового шахрайства, представлення вимог
	Тема 9. Бібліографічний	Усвідомлення ролі інформації у	Підготовка глосарію, структурно-

	апарат наукових досліджень	наукових дослідженнях, оволодіння знаннями про інформаційну базу, особливості обробки наукової інформації; знання джерел інформації; принципів збору інформаційного матеріалу; порядку обробки та групування матеріалу.	логічні схеми; укладання бібліографії до обраної теми, табличне представлення наукових документів
	Тема 10. Реферати, курсові та кваліфікаційні роботи	Розуміння особливостей підготовки реферату як форми навчальної й науково-дослідної роботи; засвоєння етапів роботи над курсовою (кваліфікаційною) роботою; знання вимог до оформлення, проведення захисту курсових і кваліфікаційних робіт.	Презентація, реферативні повідомлення, питання для обговорення, презентація індивідуальних завдань; тести
	Тема 11. Випускна кваліфікаційна робота як наукове дослідження	Усвідомлення значення написання магістерських робіт. Завдання магістерської роботи та її структури, вимог до написання і оформлення. Усвідомлення значення унікальності наукового дослідження та запобігання академічному плагіату.	Аналіз законодавчих документів, логіко-структурні схеми: «Технологія підготовки магістерської роботи»; «Правила подання текстового матеріалу»; «Правила подання ілюстрацій, таблиць і формул»;

	<p>Тема 12. Організаційні етапи написання випускної кваліфікаційної роботи</p>	<p>Засвоєння етапів написання магістерської роботи; усвідомлення актуальності при виборі та уточненні теми дослідження, вміння підбору і вивчення літератури; розроблення плану роботи; знання вимог до оформлення; особливостей проходження захисту</p>	<p>Презентація, представлення основних вимог до архітектоніки наукової роботи, композиційне оформлення вступної частини наукового дослідження; оформлення макету змісту науково-дослідницької роботи</p>
	<p>Тема 13. Технологія написання дисертації та вимоги до її змісту і структури</p>	<p>Засвоєння етапів написання дисертації, знання організації накопичення наукової інформації. Засвоєння знань щодо загальної схеми дисертаційної роботи, вимог до її змісту і структури, її оформлення; орієнтування у порядку захисту дисертації.</p>	<p>Презентація, питання для обговорення, індивідуальні завдання</p>
	<p>Тема 14. Сутність Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальних дисциплін, напрямів та спеціальностей та етапи підготовки</p>	<p>Усвідомлення підвищення якості підготовки майбутніх фахівців; пошук обдарованої студентської молоді, стимулювання творчої праці студента</p>	<p>Презентація, питання для обговорення, індивідуальні завдання</p>

	<p>Тема 15. Педагогічна і науково-виробнича практика студентів</p>	<p>Засвоєння студентами вимог щодо проходження практики; знання її видів; розуміння мети, завдань та змісту педагогічної виробничої та науково-дослідних практик; організації практики форм контролю, основних видів робіт під час науково-виробничої практики. Знання видів науково-дослідної роботи під час практики. Оформлення звіту під час підсумкової атестації з практик.</p>	<p>Презентація, представлення вимог до проходження практик; творчі завдання</p>
	<p>Тема 16. Наукова публікація: методика підготовки та її підготовки</p>	<p>Усвідомлення значення наукових публікацій; знання основних видів публікацій. Засвоєння вимог до підготовки монографії; етапності у написанні наукової статті та її структурних елементів; знання правил написання тез наукової доповіді. Засвоєння правил оформлення публікацій.</p>	<p>Презентація вимог до наукових публікацій; підготовка анотації статей; підготовка тез/статті</p>
	<p>Тема 17. Види навчальних публікацій. Етапи підготовки</p>	<p>Розуміння ролі навчальних публікацій; засвоєння етапів підготовки навчальної та</p>	<p>Питання для обговорення; презентація структури навчально—методичного посібника; представлення вимог до</p>

		навчально-методичної літератури; знання структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для закладів вищої освіти.	навчальних публікацій; індивідуальні завдання
Тема 18. Ефективність наукових досліджень: критерії оцінки	Знання особливостей оформлення звіту про науково-дослідну роботу; дотримання структури звіту, знання вимог; аналіз критеріїв оцінки наукових досліджень.	Питання для обговорення; презентації; реферативні повідомлення; представлення критеріїв оцінки ефективності наукових досліджень; тести	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	—
Семінарське / практичне заняття	25
Самостійна / індивідуальна робота	5
Контрольна робота	20
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Ра зо м
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		—
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5								25
Самостійна р-та															5			5
Контрольна робота																	20	20
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь																	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Література:

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
2. Дейниченко Г.В., Постнов Г.М. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: Вид-во ХДУХТ, 2014. 115 с.
3. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
4. Клименюк О.В. Технологія наукового дослідження: підручник. Київ-Ніжин: ТОВ Вид-во "Аспект-Поліграф", 2016. 308 с.
5. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. 3-є вид., перероб. і допов. Київ: ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
6. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. 2-ге вид. випр. та доп. Київ: ЦУЛ, 2011. 144 с.
7. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально- методичний посібник. Полтава: Оріяна, 2012. 183 с.
8. Мельниченко О.А. Методологія організації наукових досліджень: конспект лекцій. Харків: ФОП Леонов Д.С., 2016. 27 с.
9. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
10. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / [В.М. Михайлова та ін.]. Харків: Вид-во ХДУХТ, 2014. 220 с.
11. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця: Вид-во ВНТУ, 2014. 180 с.
12. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
13. Основи наукових досліджень: організація наукових досліджень: конспект лекцій / [уклад. Н.І. Бурау]. Київ: Вид-во НТУУ "КПІ", 2007. 33 с.
14. Пилипчук М.І., Григор'єв А.С., Шостак В.В. Основи наукових досліджень. Київ: Знання, 2017. 270 с.
15. Пілюшенко В. Л., Шкрабак І. В., Словенко Е. І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. Київ: Лібра, 2014. С. 310—328.
16. Положення про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>. «Про вищу освіту» Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556–VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
17. «Про інформацію»: Закон України від 23.06.2005.

- Відомості Верховної Ради України. 2005 №1 .
- 18.«Про наукову і науково-технічну діяльність»: Закон України від 13 грудня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 12. URL: [http:// zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12)
 - 19.«Про наукову і науково-технічну експертизу»: Закон України від 10.02.1995. Відомості Верховної Ради України. № 2.
 - 20.«Про освіту». Закон України Док. № 2145–19 від 05.09.2017. URL <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145–19>
 - 21.Протас О. Методологічні основи підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2020. Випуск 2. Ч. II. С. 135—143. (Index Copernicus).
 - 22.Протас О. Методологічні підходи до підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 4. 284 с. С. 175—180. (Index Copernicus).
 - 23.Рассоха І.М. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій. Харків: Вид-во ХНАМГ, 2011. 76 с.
 - 24.Рекомендації до написання та оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт із соціальної педагогіки (методичні рекомендації для викладачів та студентів спеціальності «Соціальна педагогіка»)/ уклад. О.Д. Ворошук, Б. І. Ковбас, Г. І. Лемко, Г. Й. Михайлишин. Івано-Франківськ: видавець Третяк І. Я., 2011. 44 с.
 - 25.Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2015. 310 с.
 - 26.Філософський енциклопедичний словник / Голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
 - 27.Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: ВД Слово, 2003. 240 с.
 - 28.Чмиленко Ф.О., Жук Л.П. Методологія та організація наукових досліджень: посібник. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2014.48 с.
 - 29.Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Рівне: Вид-во НУВГП, 2016. 151 с.
 - 30.Шумилина Т.Н. Методология и организация научных исследований: курс лекций. Севастополь: Изд-во СевНТУ, 2010. 32 с.
 - 31.Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Львів:Вид-во ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 178 с.

Контактна інформація

Кафедра

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua

Викладач (і) Гостьові лектори	Протас Оксана Любомирівна Запрошені викладачі інших ЗВО, стейкхолдери
Контактна інформація викладача	+380997429808

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	Керуватися Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf

Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Викладач

Протас О.Л.